

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ ТА СКУЛЬПТУРА

Освітня програма «**Образотворче мистецтво**»

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 8 від 18. 01. 2024_р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Пластична анатомія та скульптура
Викладач (-і)	Кіндрачук В.Б., старший викладач Сандюк Л.П., старший викладач
Контактний телефон викладача	Кіндрачук В.Б. +380963726581 Сандюк Л.П. +380672719961
E-mail викладача	Кіндрачук В.Б. volodymyr.kindrachuk@pnu.edu.ua Сандюк Л.П. larisa.sandiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації із студентами проводяться відповідно до графіку розміщеного на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предмет</u> вивчення навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів із пластичною анатомією людини, основою скульптурою як мовою образотворчого мистецтва, набутті відповідних теоретичних знань та практичних навиків. Також програма має на меті розвинути в студентів просторове та абстрактне мислення, навички моделювання об'ємно-просторових форм.</p> <p>Навчальний курс «Пластична анатомія та скульптура» передбачає поєднання лекцій із практичним курсом і великим об'ємом самостійної роботи.</p> <p>Навчальна дисципліна має на меті підготувати кваліфікованого фахівця (художника і педагога) з образотворчого мистецтва із високими духовними та культурними характеристиками, розвинутим творчим мисленням, відповідним професійним рівнем художньої майстерності.</p> <p>«Пластична анатомія та скульптура» як навчальна дисципліна має необмежені можливості для творчого розвитку мистця і позитивно впливає на формування творчих якостей і високої художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання дисципліни є: оволодіння пластичною анатомією людини та основами скульптури.</p> <p>Основні цілі викладання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвоєння знань про анатомічні особливості скелету та м'язів людини; – ознайомити студента з усіма скульптурними технологіями і техніками; – навчити студента орієнтуватись у видах і жанрах мистецтва, користуватись виражальними засобами, стилістикою та мовою пластики; – виробити знання, уміння і навички, які дозволять студентові самостійно виконувати творчі завдання, із скульптури, а також застосовувати їх в мистецькій діяльності. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.

ФК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

ФК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. ки міжособистісної взаємодії.

Результати навчання

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 6. 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	50
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	«Образотворче мистецтво, декоратне	1	Нормативний

	мистецтво, реставрація»		
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Історія виникнення та розвитку пластичної анатомії як науки. Внесок відомих митців у дослідження та розвиток пластичної анатомії.	2		10
Тема 2. Кістяк голови (череп).	2		
Тема 3. Виконання графічних таблиць черепа людини.			20
Тема 4. Ліпка черепа людини.		16	
Тема 5. Скелет торсу, плечового і тазового поясів, верхніх та нижніх кінцівок людини.	2		
Тема 6. Виконання графічних таблиць кістяка фігури людини (фас, профіль, зі спини)			30
Тема 7. М'язи голови та шиї людини.	2		
Тема 8. Виконання графічних таблиць м'язів голови та шиї людини.			30
Тема 9. Ліпка екорше голови людини		16	
Тема 10. М'язи торсу та верхніх і нижніх кінцівок людини.	2		
Тема 11. Виконання графічних таблиць пропорцій фігури людини в різних позах та рухах.			30
Тема 12. Ліпка узагальненої фігури людини.		18	
	10	50	120
6. Система оцінювання дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання з навчальної дисципліни проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, виявлення якості засвоєних компетентцій, формування рейтингу успішності. Оцінювання результатів навчання відбувається на принципах систематичності, об'єктивності та прозорості.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного</p>		

університету імені Василя Стефаника. Оцінювання результатів навчання відбувається згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp-7-redaktsia.pdf>

Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Пластична анатомія та скульптура» проводиться у формі екзамену. Екзамен передбачений в кінці 2 семестру. Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкала оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25			Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, а також складання екзамену.

Загальна система розподілу балів за різні види робіт

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	
Тема 4	10
Тема 9	10

		<table border="1"> <tr> <td>Тема 12</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Тема 1</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Тема 3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Тема 6</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Тема 8</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Тема 11</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Екзамен</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Заг. к-ть</td> <td>100</td> </tr> </table>	Тема 12	10	Самостійна робота		Тема 1	4	Тема 3	4	Тема 6	4	Тема 8	4	Тема 11	4	Екзамен	50	Заг. к-ть	100
Тема 12	10																			
Самостійна робота																				
Тема 1	4																			
Тема 3	4																			
Тема 6	4																			
Тема 8	4																			
Тема 11	4																			
Екзамен	50																			
Заг. к-ть	100																			
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами самостійної роботи. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань згідно тем силабуса. Під час самостійної роботи студенти в основному виконують таблиці із пластичної анатомії людини.</p> <p>Конвертація балів за кожну тему самостійної роботи:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td></td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		4	4		3	3		2	2		-				
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																		
5		4																		
4		3																		
3		2																		
2		-																		
Практичні заняття	<p>Практичні заняття передбачають вивчення студентами тем згідно силабуса. Студенти виконують практичну роботу.</p> <p>Система оцінювання практичних занять визначена у Положенні про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p>Конвертація балів з навчальної дисципліни за кожну тему практичного заняття:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		10	4		8	3		5	2		-				
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																		
5		10																		
4		8																		
3		5																		
2		-																		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-</p>																			

	<p>redaktsia.pdf) та згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студент допускається до семестрового контролю при відсутності пропусків занять та виконанні усіх видів робіт передбачених силабусом навчальної дисципліни.</p> <p>Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав менше ніж 25 балів. У цьому випадку йому у відомості робиться запис “не допущений” і виставляється набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри, виконання у визначений кафедрою строк, здобувачем вищої освіти додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>										
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>складання</u> всіма студентами екзамену. Екзамен проводиться в кінці другого семестру та охоплює теми № 1- 12. Екзамен відбувається у теоретичній формі. На екзамені кожен студент повинен обрати білет із трьома питаннями.</p> <p>Конвертація балів за екзамен:</p> <table border="1" data-bbox="699 1214 1436 1480"> <thead> <tr> <th data-bbox="699 1214 911 1330">Національна шкала оцінювання</th> <th data-bbox="911 1214 1436 1270">Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="699 1330 911 1366">5</td> <td data-bbox="911 1330 1436 1366">45-50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1366 911 1402">4</td> <td data-bbox="911 1366 1436 1402">35-44</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1402 911 1438">3</td> <td data-bbox="911 1402 1436 1438">25-34</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1438 911 1480">2</td> <td data-bbox="911 1438 1436 1480">-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали	5	45-50	4	35-44	3	25-34	2	-
Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали										
5	45-50										
4	35-44										
3	25-34										
2	-										
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>											
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами письмових робіт: письмових тестових завдань, експрес-опитувань на практичних заняттях тощо.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:</p> <p>1. Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція)у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів</p>											

(ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

3. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.

Додаткові бали

Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.

Неформальна освіта

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

1. Рекомендована література

1. Андресканіч А. І. Курс пластичної анатомії людини: Навчальний посібник. Чернівці: Букрек, 2010. 128 с.; іл.
2. Бірюльов Ю. Львівська скульптура. Львів: Априорі, 2015. 520 с.
3. Гоголь В., Діба Ю. Скульптура. Ілюстрована енциклопедія. Том 1 А. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 408 с.; іл.
4. Гоголь В. Скульптура. Типологія та основні композиційні закономірності монументально-декоративної скульптури в просторовому середовищі. Львів: Видавництво "Друкарські куншти", 2013. 192 с.; іл.
5. Габора В. Архипенко в західноукраїнському мистецькому дискурсі. Львів: Піраміда, 2019. 300 с.
6. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Київ: Ліра-К, 2021. 182 с.
7. Мальгіна М. Кам'яна скульптура Криму. Київ: Родовід, 2006. 24 с.
8. Крамарчук Х., Мотиль Я., Білінська О. Історія мистецтва та архітектури. Частина І. Львів: Львівська політехніка, 2022. 176 с.
9. Скляренко Г. Нова українська скульптура. Київ: ArtHuss, 2020. 304 с.

10. Степовик Д. Скульптор Михайло Черешньовський. Життя та творчість. Київ, 2000. 224 с.

11. С'юзі Горж. Коротка історія мистецтва. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.

Допоміжна

1. Микола Бідняк. Живопис, графіка. Книга-альбом. - К. : Мистецтво, 2008. - 608 с.
2. Фіцула М.М. Педагогіка: посібник. К.: Видавничий центр «Академія». 2002. 515 с.
3. Семчишин Гузнер О. Модест Сосенко (1875-1920): монографія. Львів : Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького, 2020. 468 с.

Інформаційні ресурси

1. . Нариси з історії українського мистецтва <https://ukrartstory.com.ua/tekst-statti/ikonopis-chastina-2.html>
2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти). UPL: <http://194.44.152.155/elib/local/2815.pdf>

Викладачі _____ ст. викл. Кіндрачук В.Б.
_____ ст. викл. Сандюк Л.П.